

КИЇВСЬКИЙ СТОЛИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА

ЗАТВЕРДЖЕНО

Рішення Вченої ради Університету
від 21 березня 2024 року (протокол № 2),
введене в дію наказом від 21.03.2024 №254

ПОЛОЖЕННЯ

**про порядок та умови здійснення вибору навчальних дисциплін
здобувачами Київського столичного університету
імені Бориса Грінченка**

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Положення про порядок та умови здійснення вибору навчальних дисциплін здобувачами (далі – Положення) Київського столичного університету імені Бориса Грінченка забезпечує реалізацію здобувачами права на вільний вибір навчальних дисциплін, передбаченого пунктом 15 частини першої статті 62 Закону України «Про вищу освіту», пунктом 17 частини першої статті 54 Закону України «Про фахову передвищу освіту».

1.2. Цим Положенням визначається процедура формування переліку, обрання та подальшого вивчення здобувачами фахової передвищої, вищої освіти Університету вибіркових навчальних дисциплін у межах, передбачених відповідною освітньою програмою та навчальним планом.

1.3. Загальне керівництво над впровадженням та реалізацією даного Положення покладається на Науково-методичний центр стандартизації та якості освіти і Науково-дослідну лабораторію інформатизації освіти Університету.

2. ОРГАНІЗАЦІЙНО-МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВИБОРУ ЗДОБУВАЧЕМ НАВЧАЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН

2.1. Формування здобувачем вибіркової частини навчального плану

2.1.1. Перелік дисциплін навчального плану складається з двох частин – обов'язкової та вибіркової. Вибіркова частина навчального плану становить: для вищої освіти не менш як 25 відсотків; для фахової передвищої не менш як 10 відсотків, загальної кількості кредитів ЄКТС, передбачених для даного рівня вищої (ступеня фахової передвищої) освіти.

Вибіркова частина навчального плану здобувача введена для індивідуалізації навчання і задоволення освітніх і кваліфікаційних потреб особи, ефективного використання можливостей і традицій Університету, регіональних потреб тощо.

2.1.2. Вибір здобувачем навчальних дисциплін створює умови для досягнення ним наступних цілей:

– поглибити професійні знання в межах обраної спеціальності (спеціалізації, освітньої програми) та здобути додаткові спеціальні (фахові, предметні) компетентності, у тому числі із здобуттям професійної кваліфікації (якщо це передбачено освітньою програмою);

– поглибити свої знання та здобути додаткові загальні і загально-професійні компетентності в межах споріднених спеціальностей і галузі знань;

– ознайомитись із сучасним рівнем наукових досліджень інших галузей знань та розширити або поглибити знання за загальними компетентностями.

2.1.3. У відповідності до сформованих цілей здобувачу пропонується реалізувати свій вибір шляхом:

– вибору спеціалізованого блоку дисциплін – який включає переважно фахові дисципліни, що визначають спеціалізовану підготовку здобувача в межах обраної освітньої програми, і спрямований на поліпшення здатності здобувача до працевлаштування за обраним фахом;

– вибору спеціалізованого блоку дисциплін – який включає фахові дисципліни іншої освітньої програми (спеціальності, спеціалізації), що визначають спеціалізовану підготовку здобувача і спрямований на підготовку конкурентного фахівця. Досягнення передбачених за блоком результатів навчання на визначеному рівні може бути підставою для рішення Екзаменаційної комісії про присвоєння здобувачу професійної (додаткової) кваліфікації.

– вибору дисциплін із переліку (каталогу курсів) з урахуванням власних потреб та інтересів щодо майбутньої фахової діяльності.

У межах частини дисциплін вільного вибору здобувач може пройти також військову підготовку в іншому навчальному закладі за відповідною програмою, що передбачає теоретичне навчання та військові табірні збори (останні за рахунок канікулярного часу) і відповідає вимогам чинного законодавства та нормативних документів, на підставі яких може бути присвоєно звання офіцера запасу.

У межах частини дисциплін вільного вибору, здобувачу можуть зараховуватись кредити і результати навчання, які він здобув у формальній, неформальній та інформальній освіті. Процедура визнання та перезарахування таких результатів навчання визначається Порядком перезарахування освітніх компонентів і визнання результатів навчання, здобутих у неформальній та інформальній освіті, в Київському столичному університеті імені Бориса Грінченка.

Вибіркові навчальні дисципліни можуть вивчатися як в Університеті, так і в інших закладах освіти (зокрема закордонних), відповідно до Положення про порядок реалізації права на академічну мобільність учасників освітнього процесу Університету.

2.2. Формування переліку вибіркового навчальних дисциплін

2.2.1. Перелік вибіркового навчальних дисциплін формується робочими групами, головами яких за наказом ректора призначаються декани факультетів / директор коледжу.

Наказ про створення робочих груп та призначення їх голів видається не пізніше 15 грудня поточного навчального року.

2.2.2. Розпорядженням декана факультету / директора коледжу затверджується склад робочої групи, до якої мають входити завідувачі всіх кафедр структурного підрозділу, гаранті освітніх програм (представники проектної

групи), заступник керівника структурного підрозділу з навчальної роботи (секретар робочої групи) та представники органів студентського самоврядування.

2.2.3. Для формування робочою групою факультету/коледжу переліку вибіркового навчальних дисциплін до 15 січня поточного навчального року кафедри/циклової комісії подають схвалений на їх засіданні перелік, за формою визначеною робочою групою. Перелік вибіркового навчальних дисциплін, розроблений кафедрами/цикловими комісіями, формується окремо за кожним освітнім рівнем.

Обсяги і зміст дисциплін, які спрямовані на розширення та поглиблення спеціальних (фахових, предметних) компетентностей, мають враховувати структурно-логічну схему вивчення обов'язкових дисциплін, кількість кредитів і точок контролю в семестрі, визначених навчальним планом для вибіркової частини конкретної освітньої програми.

До переліку вибіркового навчальних дисциплін відповідної освітньої програми не можуть пропонуватись дисципліни, що аналогічні за змістом з обов'язковими навчальними дисциплінами.

Дисципліни, які вивчались студентами під час навчання за освітнім рівнем бакалавра, не можуть пропонуватись здобувачам освітнього ступеня магістра.

2.2.4. Для формування переліку вибіркового навчальних дисциплін робочі групи аналізують необхідну інформацію та можливості якісного забезпечення кафедру/цикловою комісією освітнього процесу.

Необхідною інформацією для формування переліку вибіркового дисциплін є стратегії розвитку національної економіки, розвиток технологій, що формуються на стику різних предметних галузей, стан справ та визначення майбутніх потреб освітньої та інших галузей економіки; інформація від підприємств, організацій та установ роботодавців щодо їх поточних та перспективних потреб; відгуки випускників Університету щодо відповідності навчального плану спеціальності потребам виробничої сфери; рейтингові списки вибіркового навчальних дисциплін у попередніх роках.

Основними критеріями забезпечення кафедри/циклової комісії, що спроможна реалізувати високу якість викладання вибіркової дисципліни, є кадрове забезпечення (науковий ступінь, вчене звання, досвід викладання дисципліни, особистий рейтинг викладача); навчально-методичне забезпечення (електронний навчальний курс, підручники, навчальні посібники, методичні рекомендації); матеріально-технічна база (лабораторне забезпечення, бази практичного навчання); інформаційне забезпечення; відгуки здобувачів про якість викладання дисциплін на кафедрах (результати анкетування «Викладач очима студентів»); результати підсумкового та ректорського контролю знань здобувачів.

На підставі аналізу зазначеної вище інформації робочі групи формують перелік вибірових дисциплін.

2.2.5. Визначені робочою групою вибірові навчальні дисципліни рекомендуються вченою радою факультету / педагогічною радою коледжу.

2.2.6. Автори вибірових дисциплін, що увійшли до переліку, до 01 лютого поточного навчального року створюють їх опис у вкладці «Каталог курсів» в Електронному навчальному середовищі Університету.

Після заповнення у відповідних полях необхідної інформації дисципліна буде збережена в системі та відправлена на перевірку до НМЦ стандартизації та якості освіти. У разі, якщо курс не пройшов перевірку, він отримає спеціальну відмітку (повідомлення про недоліки, що мають бути виправлені). Після редагування курс проходить повторну перевірку.

У лютому поточного навчального року перелік вибірових навчальних дисциплін, що пройшли перевірку (отримали статус «Активний» у вкладці «Каталог курсів»), виноситься на затвердження вченою радою Університету.

2.3. Здійснення здобувачем вибору навчальних дисциплін

2.3.1. Терміни проведення процедури вибору здобувачами навчальних дисциплін визначаються із необхідності своєчасного планування та організації освітнього процесу (формування контингенту здобувачів у групах і потоках для планування навчального навантаження науково-педагогічних, педагогічних працівників), його методичного і кадрового забезпечення.

2.3.2. Заходи з організації вивчення вибірових навчальних дисциплін здійснюються у навчальному році, що передує навчальному року, у якому заплановане вивчення цих дисциплін. Здобувачі реалізують своє право вибору навчальних дисциплін (спеціалізованих блоків) на початку весняного семестру, як правило у березні, який передує навчальному року, в якому передбачене їх вивчення.

Для здобувачів, які навчаються за освітніми програмами, де вільний вибір заплановано у першому навчальному році, вибір організовується впродовж перших трьох тижнів навчання.

2.3.3. Процедура вибору здобувачами навчальних дисциплін (спеціалізованих блоків) включає шість етапів.

✓ Перший етап – ознайомлення здобувачів із порядком, термінами і особливостями запису та формування груп для вивчення вибірових дисциплін в Університеті, а також із переліком спеціалізованих блоків дисциплін вибірової частини навчального плану. За необхідності здобувачам надаються консультації щодо реєстрації своїх корпоративної поштової скриньки, акаунту і персонального кабінету в системі електронного навчання Університету. Заходи даного етапу організовуються факультетами / коледжем впродовж перших чотирьох тижнів навчання в семестрі, визначеному в п. 2.3.2. Ознайомлення

здобувачів із переліками спеціалізованих блоків дисциплін може розпочинатися кафедрами / цикловими комісіями з перших днів навчання за освітніми програмами.

✓ Другий етап – вибір здобувачами спеціалізованого блоку дисциплін. Тривалість етапу не може перевищувати двох тижнів. Вибір блоку спеціалізованих дисциплін підтверджується власноруч підписаною здобувачем заяви-1 на ім'я декана факультету / директора коледжу. Заходи другого етапу організовуються навчальними відділами інститутів / факультетів.

Здобувач, який обрав спеціалізований блок дисциплін, в подальшому має прослухати всі дисципліни, що включені до цього блоку, виконати всі види робіт передбачених програмою підготовки.

✓ Третій етап – опрацювання заяв здобувачів факультетами / коледжем, перевірка контингенту здобувачів і попереднє формування груп на вивчення спеціалізованих блоків дисциплін. За результатами даного етапу здобувачам, вибір яких не може бути задоволений з причин, названих у пункті 2.4.2, повідомляється про відмову (із зазначенням причин) і пропонується зробити вибір із скоригованого переліку. Тривалість етапу не перевищує одного тижня. Розпорядження декана факультету / директора коледжу про розподіл здобувачів за вибірковими блоками надається до НМЦ стандартизації та якості освіти для внесення даних до системи електронного навчання Університету.

✓ Четвертий етап – вибір дисциплін із затвердженого переліку (каталогу курсів) в системі електронного навчання Університету. Вибір дисциплін в системі підтверджується здобувачем шляхом встановлення відмітки у полі «Мій вибір остаточний», що вважається фактом поданням заяви-2 на вивчення вибірових дисциплін. Заходи другого етапу організовуються НМЦ стандартизації та якості освіти і НДЛ інформатизації освіти разом з факультетами / коледжем. Тривалість етапу не може перевищувати чотирьох тижнів.

✓ П'ятий етап – опрацювання НМЦ стандартизації та якості освіти результатів вибору здобувачами дисциплін із затвердженого переліку (каталогу курсів). За результатами етапу здобувачам, вибір яких не може бути задоволений з причин перелічених у пункті 2.4.2, повідомляється про відмову (із зазначенням причин) і пропонується зробити вибір із скоригованого переліку. Тривалість етапу не перевищує трьох тижнів.

✓ Шостий етап – остаточне опрацювання НМЦ стандартизації та якості освіти результатів вибору здобувачами дисциплін із скоригованого переліку (каталогу курсів), прийняття рішень щодо здобувачів, які не скористались правом вільного вибору (п. 2.4.5), формування груп та потоків. Тривалість етапу не перевищує двох тижнів.

2.3.4. Результати здійснення здобувачами вільного вибору навчальних дисциплін заслуховуються на Вченій раді Університету.

2.4. Організація вивчення обраних дисциплін

2.4.1. Університет несе відповідальність за якість викладання і належне методичне забезпечення навчальних дисциплін, які обрані здобувачами.

2.4.2. Здобувачу може бути відмовлено у реалізації його вибору і запропоновано здійснити новий вибір у наступних випадках:

- якщо кількість здобувачів, які обрали блок навчальних дисциплін, є меншою за встановлені в Університеті норми – 12 (15) осіб, що дорівнює половині академічної групи у 25 (30) осіб. Обмеження, передбачені цим пунктом, не поширюються на ті випадки, коли певний блок дисциплін обрали всі здобувачі, які навчаються на вказаній освітній програмі;

- якщо кількість здобувачів, які обрали одну дисципліну із переліку вибіркового (каталогу курсів), є меншою ніж 25 осіб. Навчальні групи для вивчення вибіркового дисциплін, пов'язаних із вивченням іноземної мови, використанням комп'ютерних класів, спеціальних лабораторій тощо, формуються за умови наявності не менше 12-ти здобувачів. Обмеження передбачені цим пунктом, не поширюються на ті випадки, коли певну дисципліну обрали всі здобувачі, для яких вона передбачена.

Якщо на вивчення вибіркової навчальної дисципліни записалось менше необхідної кількості здобувачів, то такі дисципліни вважається не обраними, а здобувачам пропонується обрати зі списку (скорегований список) дисциплін, які обрані чи умовно обрані іншими здобувачами. Умовно обраними вважаються дисципліни, для вивчення яких у групі не вистачає двох-трьох здобувачів (група з 12 осіб) або не більше шести здобувачів (група з 25 осіб).

2.4.3. Обрані здобувачем навчальні дисципліни (блоки дисциплін) затверджуються керівником структурного підрозділу (факультету, коледжу), в якому він навчається, як складова індивідуального навчального плану здобувача (далі –ІНПС).

Загальний обсяг на навчальний рік обов'язкової та вибіркової складової ІНПС не повинна перевищувати 60 кредитів ЄКТС. Якщо під час вільного вибору дисциплін утворилась диспропорція у розподілі кредитів між семестрами, то її обсяг не повинен перевищувати 20%.

Невиконання будь-якої з позицій ІНПС є академічною заборгованістю.

2.4.4. Зміна здобувачем з об'єктивних причин свого вибору після його затвердження можлива лише за письмовим дозволом керівника структурного підрозділу (факультету, коледжу). Не допускається зміна обраних дисциплін (спеціалізованих блоків) після початку навчального семестру, в якому вони викладаються.

Заява здобувача на внесення змін, до вибіркової складової ІНПС подається до початку навчального року за умови, що здобувач не розпочав опанування вибіркової навчальної дисципліни.

Рішення про можливість задоволення заяви здобувача щодо внесення змін до ІНПС приймається вченою (педагогічною) радою структурного підрозділу. Внесені зміни не мають порушувати встановлені в Університеті вимоги щодо мінімальної чисельності здобувачів при формування груп на вивчення вибіркових дисциплін.

Зміни, внесені до ІНПС, затверджуються керівником структурного підрозділу (факультету, коледжу) та погоджуються проректором з науково-методичної та навчальної роботи Університету.

2.4.5. Зміна здобувачем свого вибору після його затвердження можлива якщо кафедри / циклові комісії, дисципліни яких були обрані здобувачами, у виняткових випадках (з огляду на тенденції розвитку галузі та особливості освітніх програм) пропонують здобувачам заміну однієї або кількох навчальних дисциплін. Відповідне рішення про зміни приймається за умови отримання згоди всіх здобувачів, які обрали ці дисципліни.

2.4.6. Якщо здобувач у встановлені терміни без поважних причин не скористався своїм правом вибору (навчальної дисципліни, блоку дисциплін), то відповідні позиції його ІНПС визначаються за пропозицією випускової кафедри / циклової комісії з урахуванням вибору інших здобувачів, які навчаються за цією освітньою програмою і затверджується розпорядженням керівника структурного підрозділу (факультету / коледжу). Відмова здобувача виконувати сформований таким чином індивідуальний навчальний план є грубим порушенням Положення про організацію освітнього процесу в Київському столичному університеті імені Бориса Грінченка, внаслідок чого здобувач відраховується з Університету за невиконання навчального плану.

3. ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ

3.1.1. Заяви здобувачів, з підсумками вільного вибору, розпорядження про формування груп зберігаються упродовж всього терміну навчання здобувача за відповідним освітнім рівнем (освітньо-професійним ступенем).

3.1.2. У випадку поновлення, переведення, допуску до занять після завершення академічної відпустки або зарахування на навчання за освітньої програмою підготовки бакалавра на базі здобутого рівня вищої освіти, освітньо-професійного ступеня можливе перезарахування вибіркових дисциплін за рахунок фактично вивчених дисциплін, що не дублюють зміст обов'язкових (із циклу вільного вибору) на обраній освітній програмі.

Реалізувати право вибору (навчальних дисциплін, блоків) такі здобувачі можуть впродовж двох - трьох тижнів від початку навчального семестру з урахуванням результатів вибору здобувачів, які навчаються за цією освітньою програмою та обмежень що встановлені даним Положенням.
